

בין חוסן לפגיעות: פרופילי הסתגלות בקרב אחים שכולים

פרופ' אורלי תורן, גב' עמית גלאה, גב' מאיה אנקונינה, גב' תאיר פרץ, ד"ר גלית מדר

רקע

אחים שכולים מתוארים לעיתים כ"אבלים הנשכחים", כשחוויות האובדן זוכה לפחות הכרה ותמיכה. כיום ידוע כי ההסתגלות לשכול מושפעת משילוב בין דפוסי התמודדות, חוסן ותמיכה חברתית, וכי אחים שכולים אינם מהווים קבוצה אחידה אלא מציגים פרופילי הסתגלות שונים – תחום שיחסית שעד כה לא נחקר.

מטרות

- ❖ להשוות בין אחים שכולים לאוכלוסייה הכללית במדדי התמודדות, חוסן ותמיכה חברתית
- ❖ לזהות פרופילי הסתגלות המבוססים על המשתנים הנ"ל

שיטה

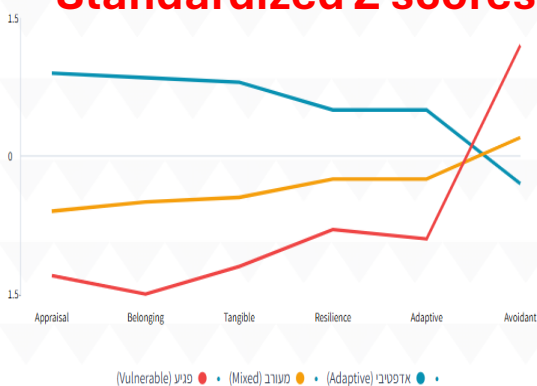
מחקר חתך תיאורי השוואתי בקרב אחים שכולים והאוכלוסייה הכללית הבוגרת. איסוף נתונים מקוון במדגם נוחות ובשיטת כדור שלג באמצעות הרשתות החברתיות. השאלונים כללו: COPE (אסטרטגיות התמודדות), 89 ER (חוסן), ISEL (תמיכה חברתית) ושאלון דמוגרפי

מאפייני האוכלוסייה

N = 149 (71 אחים שכולים). הרוב נשים, נשואים בגילאי 20-31. ללא הבדל מובהק בין הקבוצות פרט למספר אחים גבוה בקרב קבוצת השכולים

ממצאים

פרופילי התמודדות Standardized Z scores

- נמצאו קשרים גבוהים בין חוסן, תמיכה חברתית ודפוסי התמודדות בקרב השכולים
- נמצאו הבדלים מובהקים בין הקבוצות בכל מדדי המחקר: אחים שכולים דיווחו על פחות חוסן ותמיכה חברתית ויותר התמודדות נמנעת.
- זוהו שלושה פרופילי הסתגלות: **אדפטיבי** (משאבים גבוהים והתמודדות יעילה), **מעורב** (משאבים חלקיים ודפוסי התמודדות מעורבים) ו**פגיע** (חוסן ותמיכה נמוכים לצד רמות גבוהות של הימנעות)

מסקנות

- אחים שכולים אינם קבוצה הומוגנית ומציגים פרופילי הסתגלות שונים
- שילוב של חוסן, תמיכה חברתית ודפוסי התמודדות מאפשר לזהות אוכלוסיות בסיכון ולהתאים התערבויות ממוקדות

השלכות למדיניות

- הכרה באחים שכולים כאוכלוסייה בסיכון
- פיתוח תוכניות בקהילה לאיתור מוקדם ומתן מענה ייעודי לחיזוק חוסן ותמיכה חברתית